

Lake Vänern Grand Tour

Projektplan 2017 – 2020

Reviderad 2017-10-20

Beskrivning av projektet

Projektet syftar till att skapa ett system av internationell standard som ökar tillgängligheten till Vänern och underlättar för besökare och lokalbefolkning att på ett hållbart, enkelt och trevligt sätt uppleva Vänern. Ett system av noder, såsom Väner-entréer, ska utvecklas, dit kommersiell service och lokal infrastruktur för besöksnäringen kan koncentreras. Leder av olika slag, både till sjöss och på land ska kopplas ihop och tjänster utvecklas i anslutning till dessa leder. Det handlar om cykel, vandring, kajak, båtturer, elstolpar för laddning av bilar osv. Ett exempel är gästhamnarna i Vänern som idag är något outnyttjade resurser som skulle kunna fungera som en typ av noder, med utökad service, både till sjöss och på land.

Projektet är ett pilotprojekt i och med att detta är ett samarbete över administrativa gränser för att utveckla Vänern som destination. Projektet går även över olika sektorsgränser inom besöksnäring, för att hitta synergieffekter mellan olika typer av aktiviteter inom naturturism. Huvudfokus är ett system som lockar internationella besökare, men som också tilltalar svenska besökare samt kan nyttjas av lokalbefolkning och vid släkt- och vänbesök.

Projektet ska utveckla "lager-på-lager-verktyg", med lösningar som gör att olika typer av leder och aktiviteter kan finnas både fysiskt på samma platser, men också i digitala kartor etc. Med hjälp av detta kan besökaren redan innan sin resa, lätt hitta information om och inspireras till att upptäcka Vänern, utifrån sitt behov och syfte med resan eller utflykten. Här finns internationella förebilder, till exempel i Schweiz.

Projektet ska även utveckla metoder för sammankoppling av lokal infrastruktur och kommersiell service för besökare, över administrativa, tematiska och sektorsgränser. Projektet ska ge tydliga och konkreta exempel på hur kommuner och andra organisationer kan arbeta för att skapa förutsättningar för en hållbar besöksnäring, miljömässigt, ekonomiskt och socialt.

Miljömässigt - genom användning av de resurser som finns och har utvecklats i lokala insatser, till exempel som Leader-projekt, kommunala lokala åtgärder, av Länsstyrelser, ideella föreningar, kyrkan mfl. Återanvändning av resurser som mark, platser, leder, bryggor, hamnar etc som tidigare använts för något annat och är i behov av upprustning, förändring, nyttjande av annat slag. Utveckling av system för hållbar persontransport, cykel, paddling, vandring osv.

Ekonomiskt – genom att skapa förutsättningar för fler företag att erbjuda tjänster i koppling till lederna och utgöra besöksmål för resan eller utflykten, och att bidra till företagets produkt- och affärsutveckling. Också genom att förenkla och effektivisera för kommunernas och myndigheters, vilket minskar kostnaden och bidrar till att skattemedel och andra finansiella medel används effektivt.

Socialt – en hållbar landsbygdsutveckling som gynnar lokala föreningar och företag, som förenklar för invånare kring Vänern, att på ett relativt billigt sätt upptäcka sin egen bygd eller tätortsnära natur. Uppmuntrar till och underlättar för friluftsliv, vilket har positiva effekter för folkhälsan. En mer lättillgänglig natur underlättar även för de som inte har vana av att vistas i naturen, där det inte har varit en del av ens uppväxt, kultur eller intresse.

Två av de insatser Tillväxtverket lyfter fram när det gäller målet: hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling är:

- Stöd till utvecklingen av destinationer och kluster, tematisk samverkan, produkter och tjänster samt försäljning inom turism.
- Arbeta för utvecklade transporter och infrastruktur och öka synergier med andra behov i samhälls- och infrastrukturplaneringen.

Projektet Lake Vänern Grand Tour kan ses som en regional insats för att hjälpa till att uppnå dessa mål.

Projektet kopplar även an till Sveriges friluftslivspolitik och dess tio mål, särskilt "Tillgänglig natur för alla", "Starkt engagemang och samverkan", "Tillgång till natur för friluftsliv" och "Hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling".

VisitSweden, tillsammans med Tillväxtverket och andra aktörer, satsar strategiskt på utveckling av såväl hållbar natur och ekoturism på landsbygden som digitalisering. Projektet Lake Vänern Grand Tour ska ses som vårt bidrag i denna nationella satsning och spännande utveckling.

Projektet ska koppla samman lokala insatser och identifiera områden där infrastruktur saknas, så att de bildar större stråk runt Vänern, med möjlighet att koppla ihop sig över större delar av mellersta Sverige och in i Norge. Utifrån denna "ryggrad" av leder runt Vänern, finns möjlighet att koppla på lokala, kortare "loopar" till smultronställen och på så sätt gynna fler entreprenörer på landsbygden kring Vänern. Dessa kan till exempel erbjuda måltidsupplevelser, köp av närproducerade varor, övernattnings-, uthyrning av cyklar, kajaker osv. Besökare uppmuntras till återbesök för att göra delar av eller hela Lake Vänern Grand Tour.

Varför vill vi genomföra projektet och hur bidrar projektet till att uppfylla identifierade behov?

I analyser kring tillväxt kring Vänern har ett antal möjligheter och hinder identifierats vid ett flertal tillfällen, bl a under hösten 2016, där en kartläggning av näringslivsarbete i kommunerna i Vänersamarbetet gjorts. Detta följdes av en gemensam workshop där turist- och näringslivschefer gjorde en gemensam analys av hinder och möjligheter för utveckling, och prioriterade satsningar. Det har konstaterats att Vänern utgör en stor resurs för utveckling av nationell och internationell natur- och kulturturism, som skulle gynna såväl lokala företag som Sveriges besöksnäring i stort. Vänern som destination liksom lokala och regionala infrastrukturens satsningar är inte utvecklade utifrån ett helhetsperspektiv. Administrativa gränser och sektorsgränser har stått i vägen för övergripande insatser som skulle lyfta Vänern till ett internationellt besöksmål.

Vänern är också relativt okänd som destination inom Sverige och utomlands. Det är inte tydligt vad man kan uppleva till sjöss eller på land kring Vänern. Vänern är svårtillgänglig, både fysiskt och mentalt. Det senaste decenniet har visserligen många bra punktinsatser

genomförts och flera lokala utvecklingsplaner finns, men dessa bildar inte någon helhet. Det saknas också utbyte mellan olika typer av turism och olika aktiviteter.

Projektet Lake Vänern Grand Tour bidrar till att öka tillgängligheten till Vänern. Det knyter ihop Sveriges innanhav, både på land och i vattnet och utveckla det som en enhetlig destination. Projektet främjar en hållbar utveckling i orter och på landsbygden kring Vänern genom att nyttja de möjligheter som gränslöst samarbete över kommun och regiongränser samt över sektorsgränser/aktivitetsgränser ger.

Det finns 13 kommuner runt Vänern, varav majoriteten är landsbygdskommuner som kämpar med utflyttning och för få entreprenörer. Detta projekt syftar till att bidra till tillväxt kring Vänern genom att skapa förutsättningar för fler företag att utveckla kommersiella tjänster och produkter, kopplade till natur- och kulturturism.

I analyser som gjorts för Vänern, är ett hinder för utveckling också viss brist på samarbete och kunskap om varandra bland de organisationer, företag och föreningar som verkar kring Vänern. Det har också i perioder saknats övergripande organisationer för Vänern med fokus på näringslivsutveckling. Det finns nu en möjlighet genom det relativt nystartade Vänersamarbetet att genomföra banbrytande satsningar. Vänersamarbetet är en ekonomisk förening av de 13 kommunerna vid Vänern, med syfte att verka för hållbar tillväxt.

Projekt Lake Vänern Grand Tour blir därför ett viktigt verktyg i det gemensamma arbetet med att utveckla Vänern som destination. Det kommer att fysiskt knyta aktörer runt Vänern närmare och därmed koppla ihop Vänern, med varandra och andra. Projektet ska också ses som en katalysator att förhoppningsvis inspirera till andra lokala och regionala satsningar.

Vilken kunskap har vi som har betydelse för projektet?

Inom Vänersamarbetet finns bred kunskap om Vänern och lokalt har varje deltagande kommun kunskap om vilka leder som finns, vilka som är planerade, vilka företag som kan gynnas och vilken typ som saknas.

Vi har även kunskap om besöksnäring, internationella besökare och trender och kunskap gällande destinations- och samhällsutveckling. Flertalet personer engagerade i Vänersamarbetet har kunskap kring processer som används av de två regionala turismorganisationerna när det gäller att arbeta med produktutveckling och exportmognad bland besöksnäringens företag, för en internationell marknad. Nyckelpersoner inom kommunerna har också expertis inom naturvård, miljöfrågor, fysisk planering, näringslivsutveckling mm.

Vidare har vi kunskap om andra satsningar och projekt regionalt och nationellt som genomförs och är planerade på bl a Tillväxtverket och VisitSweden samt i de angränsande regionerna. Vi har också generell kunskap om projekt- och processledning.

Vilken erfarenhet har vi som har betydelse för projektet?

Flertalet personer aktiva i Vänersamarbetet har lång erfarenhet av besöksnäring, landsbygdsutveckling, projektledning (Leader, EU, Tillväxtverket mfl), näringslivsutveckling mm. Nyckelpersoner har också internationella erfarenheter och nätverk som kan nyttjas i projektet.

Vilka andra deltagare i projektet har relevant kunskap och erfarenhet?

Projektet kommer att ledas av en eller möjligtvis två projektledare med erfarenhet av och kunskap kring landsbygdsutveckling och besöksnäring. Det blir totalt en heltidstjänst som procentuellt kommer att fördelas på följande vis:

Uppstart 2017

50% projektadministration och planering

50% fördjupad kartläggning och inventering av befintliga resurser (aktiviteter och service kring Vänern)

Jan 2018 – juni 2020

20% projektadministration och planering

10% kompetensutveckling (planering, koordinering och genomförande av aktiviteter)

50% utvecklande av nod- och ledssystem (verkställa resultat från kartläggningen, planera och lansera Lake Vänern Grand Tour som koncept och fylla med information från kartläggningen, lansera ett enhetligt skyltsystem osv)

20% marknadsföring och information (planera, koordinera och genomföra marknadsaktiviteter kring Lake Vänern Grand Tour samt sköta kommunikation kring projektet)

Avslut juli 2020 – sep/okt 2020

100% projektadministration kring avslut av projektet och utvärderingar

Till sin hjälp kommer projektledaren ha verksamhetsledaren för Vänersamarbetet, styrelsen och en arbetsgrupp bestående av kompetenta tjänstemän i Vänersamarbetets medlemskommuner.

Förutom deltagande personer från Vänersamarbetets kommuner, kommer projektet involvera andra organisationer, företag och föreningar inbjuds att aktivt engagera sig i styr- och referensgrupp. I detta nätverk finns viktiga aktörer kring Vänern med specialkunskap och erfarenhet om t ex gästhamnar, kajakpaddling, naturvård, cykel- och vandringsleder, närproducerad mat och måltidsupplevelser, digitala lösningar osv.

Projekt Lake Vänern Grand Tour ska också vara en förebild genom att i sitt arbetssätt hitta metoder för att koppla projektets aktiviteter till andra projekt kring Vänern och andra angränsande regioner. Nyckelpersoner i dessa projekt och deras kunskaper och erfarenhet kommer att kunna nyttjas även i detta projekt. Lake Vänern Grand Tour ska ses som ett komplement till de andra projekt som på något sätt berör naturturism och/eller internationalisering. Tillsammans med andra projekt i geografisk närhet fogas olika pusselbitar på plats för att bilda en bättre helhet och skapa synergieffekter och undvika dubbelarbete. Några av dessa är:

- Leader Närheten, Leader Nordvästra Skaraborg mfl – affärsutveckling och nätverk för små företag inom naturturism (Leader)
- Visit Värmland, Hedmark, Akershus och Östfold – IDA, internationalisering, destinationsutveckling och attraktionskraft. Öka företagens exportmognad, affärsutveckling, synlighet på internationella marknader (Interreg)

- Visit Värmland – hållbar besöksnäring – digitalisering och marknadsföring (Reg fonden)
- Nifa – Matregion Värmland (Reg fonden)
- Dalslands kanal – upprustning av kanalen och omgivande områden, affärsutveckling, digitala applikationer, naturturism i DANO-området (Dalsland-Nordmarken, på gränsen till Norge) (Region Värmland och Västra Götalandsregionen)
- Dalslands Turism mfl – Gränslös naturturism, fokus vandring och cykling (Interreg)
- Visit Östergötland mfl– cykling och vandring vid Göta Kanal (Tillväxtverket)
- Karlstads universitet – digitalisering och besöksnäring – utveckla upplevelser inom natur- och kulturturism genom digitalisering av platsers historia och berättelser (Region Värmland och BFUF)
- Gothia Science Park, Skövde – dataspelsutveckling, utbildning och innovationsarena

Förutom de 13 Vänerkommunerna kommer följande intressenter kommer att vara samarbetspartner i Lake Vänern Grand Tour:

Region Värmland

Västra Götalandsregionen

Länsstyrelsen Värmland

Länsstyrelsen Västra Götaland

Dalslands Turist

Fiskeområde Vänern

Gästhamnar i Vänern

Leaderområden kring Vänern

Karlstads universitet

Nifa – Matregion Värmland

Visit Värmland

Vilken målgrupp, hur stor är den, hur gynnas den, på vilket sätt?

Primär målgrupp: Vänerkommunernas företag och föreningar, särskilt inom naturturism och maritim turism och de som arbetar med landsbygdsutveckling. Utveckling sker i nära samarbete mellan kommunerna och företag och föreningar. Projektet Lake Vänern Grand Tour skapar förutsättningar för lokal affärs- och samhällsutveckling.

Sekundära målgrupper: Vänerns besökare, särskilt internationella besökare som har mindre möjligheter att ta reda på information och mindre lokalkännedom. De behöver större reseanledningar för att motivera en längre semesterresa, eller för att välja att förlägga gruppresa eller möten och konferenser i området. Här spelar möjligheter till lättillgängliga, hållbara aktiviteter och upplevelser i naturen en roll. Dessa ska vara av kvalitet och erbjudas med en professionalism som kan mäta sig med andra internationella destinationer.

Vänerns invånare, ca 300 000 personer är också en indirekt målgrupp i projektet. Resultatet ger dem ökade möjligheter till friluftsliv i närområdet, anledning till att upptäcka de natur- och kulturvärden som finns vid Vänern samt bidrar till en ökad stolthet och stärkt identitet vid Vänern.

Mål vid projektets slut?

- Genomförd kartläggning av befintliga cykel- och vandringsleder kring Vänern och i angränsande regioner

- Genomförd sammankoppling av befintliga leder kring Vänern och plan för anläggning av delar eller teman som saknas, t ex paddling
- Nod-system med tydliga Väner-entréer påbörjat och kommunicerat, tillsammans med digitala kartor
- Etablera regionala, nationella och internationella nätverk med kunskapsutbyte
- Lake Vänern Grand Tour är kommunicerat

Mål på lång sikt?

- Ett utvecklat nod-system med Väner-entréer med fler typer av tematiska rundturer
- Utvecklad service i gästhamnarna i Vänern
- Utvecklade kommersiella reseanledningar och upplevelser kring Vänern året runt
- Ökad kännedom om och tillgänglighet till Vänern
- Ökad tillväxt kring Vänern
- Ökat antal besökare, både nya och återkommande
- Ökat nyttjande av leder i tätortsnära natur bland invånare kring Vänern

Vad händer efter projektet?

Parallellt med projektets praktiska genomförande kommer Vänersamarbetet att arbeta med en långsiktig organiseringsform som ska ta hand om övergripande tillväxtfrågor kring Vänern. Där ingår även fortsatt drift av resultatet av detta projekt. Det kan t ex röra sig om en lösning med lokala skötselplaner för olika delar, men med det övergripande ansvaret hos en Vänerorganisation.

Hur sprids resultatet?

- Genom projektwebbsida och sociala media
- Genom presentation på möten, konferenser o dyl
- Genom kontinuerlig information via media
- Genom informationsutbyte med andra kompletterande projekt (lokala och regionala)
- Genom lokala, regionala, nationella och internationella nätverk

Budget

Kostnader	2017	2018	2019	2020	Totalt
Projektledare 100%	180 000	720 000	720 000	540 000	2 160 000
Resor	10 000	40 000	40 000	30 000	120 000
Telefon, porto, datakommunikation	3 000	10 000	10 000	7 000	30 000
Kompetensutveckling		120 000	50 000	30 000	200 000
Utveckling av led- och nodsystem		350 000	250 000	150 000	750 000
Marknadsföring/information		300 000	300 000	200 000	800 000
Totalt	193 000	1 540 000	1 370 000	957 000	4 060 000

Finansiering	2017	2018	2019	2020	Totalt
Jordbruksverket	193 000	1 015 000	845 000	447 000	2 500 000
Vänerkommunerna		325 000	325 000	310 000	960 000
Region Värmland		100 000	100 000	100 000	300 000
Västra Götalandsregionen		100 000	100 000	100 000	300 000
Totalt	193 000	1 540 000	1 370 000	957 000	4 060 000